

EUGÈNE YSAYE (1858-1931)

De biografie van één der grootste Belgische vioolvirtuozen hoeft hier zeker niet herhaald te worden. Zijn debuut te Oostende wordt echter in de meeste encyclopedieën en bij GREGOIR (op. cit.) verzwegen.

In de zomer van 1874, het jaar waarin hij zestien werd, werd hij ingeschakeld in het Kursaalorkest, waar men zijn expressief spel naar waarde schatte (1). Twee jaar later opende het muzikale seizoen dan ook met de 18-jarige YSAYE als concertmeester. Hij was al vlug het "troetelkind" van het voorname concertpubliek. Ook de pers was één en al lof over hem : hij speelde met enorme precisie en zekerheid (2). Men liet hem vaak populaire werken uitvoeren, zoals een bewerking met vioolsolo van "Méditation" van Charles GOUNOD (27.08.1876). Tussen de zomers van 1876 en 1877 ging hij zich vervolmaken bij VIEUXTEMPS. Hij vond ook nog tijd om in Antwerpen een concert te geven (3). In 1877 speelde YSAYE niet mee in het orkest. Eénmaal, op 19 augustus 1877, kwam hij er toch een concert geven als solist.

Begin 1878 verbleef hij te Parijs en werd er de "lion" van de Pasedeloup-concerten (4). Ter ere van hem werd een speciaal concert georganiseerd waarin hij alleen de werken van zijn meester VIEUXTEMPS speelde. In de zomer van 1878 waren de toeristen, een beetje onwennig in het nieuwe Kursaal met een vernieuwd orkest en een nieuwe dirigent, geen klein beetje tevreden "hun" IYSAYE op de ereplaats terug te zien. Een waar feest voor de melomanen werd het toen ze hoorden dat er wekelijks kamermuziekconcerten ingericht werden met hem. Het was op één van die voorstellingen dat ISAYE "l'enfant gâté d'Ostende" en een zeer fijne en briljante uitvoering van de Kreutzer-sonate, met JAËLL aan de piano bracht (5). L'Echo d'Ostende vond dat vooral het andante uit de vioolfantasie van ALLARD magistraal uitgevoerd werd (6). Op het afscheidsconcert op 22 september bracht hij het vioolconcerto in f van VIEUXTEMPS.

Op 14 augustus 1903 was hij te gast in het Oostends kursaal. Samen met zijn leerling DERU voerde hij het dubbelconcerto van BACH uit. Hij bracht ook het tweede vioolconcerto van Max BRUCH. Bovendien dirigeerde hij een Caprice van C. SAINT-SAENS, een eigen werk en een werk van zijn broer Théo. De pers was natuurlijk meer dan lovend : hij bezat een fantastische toonkwaliteit, kon zowel krachtig als heel innig spelen en bracht zijn toehoorders in verrukking met zijn gepassioneerde expressie. De zaal was barstensvol, reeds een uur voor het concert begon. Heel wat bekenden waren komen opdagen : oud-dirigent PERIER, A. DE GREEF, Emile SAUER, Constantin MEUNIER, Léon DUBOIS, Camille LEMONNIER en Karel MESTDAGH. YSAYE kreeg een welverdiende staande ovatie en applaus zonder einde (7).

Op 12 augustus 1904 kwam YSAYE terug, dit maal met het derde vioolconcerto van C. SAINT-SAENS, de ballade en polonaise van VIEUXTEMPS en de romance in G van BEETHOVEN. Bij de uitvoering had men het gevoel van absolute perfectie en de indruk dat hier een musicus een werk aan het creëren was, in plaats van een virtuoos die het interpreteerde (8).

In 1906 bracht hij in het Oostends Kursaal de "Geschiedenis van het vioolconcerto". Het begon op 17 augustus met het vioolconcerto in E van J.S. BACH en het vioolconcerto in D van BEETHOVEN. Hij vervolgde de week erop met het vioolconcerto van G van W.A. MOZART en het vioolconcerto in e van F. MENDELSSOHN-BARTHOLDY. De derde maal (30.08.1906) sloot hij de reeks af met het vioolconcerto in b van C. SAINT SAENS en het vioolconcerto in g van Max BRUCH.

BAUDOT en HEYNBERG

In de zomer van 1877 was het de dirigenten DUHEM en DUMON en de Kurzaaldirectie onmogelijk om voor het hele concertseizoen één en dezelfde concertmeester aan te stellen. Waren beide kandidaten even sterk en sprak men een Salomonsoordeel uit? Of waren beide violisten (of toch zeker de beste van de twee) tijdens een bepaalde periode verhinderd om in Oostende aanwezig te zijn? In ieder geval werd BAUDOT solo-violist van 15 juli tot 8 augustus en nam HEYNBERG, vioolprofessor te Luik, zijn taak over tot 15 september. Beide solisten kregen in de pers een positieve kritiek (9).

SAM FRANKO

Sam FRANKO was gedurende één seizoen, namelijk in 1880 concertmeester. Hij was ook actief in de kamermuziekvoorstellingen. Hij speelde zeer zuiver (10), maar kreeg zware concurrentie te verduren van de talentvolle, jonge violist J. SMIT.

BERNARD DESSAU (1861-1923)

In 1887 kon de Kurzaaldirectie en dirigent PERIER opnieuw niet zonder meer vooropstellen wie het meest geschikt was voor de taak van concertmeester. Waarschijnlijk werd J. SMIT nog wat te jong bevonden. Toch wou men hem niet alle kansen ontnemen. Dit maal werd het dan een echt Salomonsoordeel; de vioolsolo werd wekelijks gewisseld tussen B. DESSAU en J. SMIT. Beiden namen deel aan de kamermuziekconcerten en mochten elkaars evenknie genoemd worden. Deze Duitse violist studeerde bij SCHRADIECK, JOACHIM en WIENIAWSKY. Hij was achtereenvolgens violist te Görlitz, Gent, Königsbergen, Brünn, Praag en Rotterdam, waar hij ook leraar werd aan het conservatorium. In 1898 werd hij Konzertmeister aan de Berliner Staatsoper (11). Het jaar waarin hij te Oostende vooraan stond, was hij tevens solo-violist in het orkest te Gent (12).

(vervolgt)

Ann CASIER
Middelkerke

- (1). E.O., 10 september 1874.
- (2). E.O., 27 juli 1876 en 10 augustus 1876.
- (3). E.O., 21 december 1876.
- (4). E.O., 07 februari 1878.
- (5). S.O., 01 september 1878.
- (6). E.O., 27 juli 1878.
- (7). S.O., 15 augustus 1903; biografische notities in S.O., 13 augustus 1903.
- (8). S.O., 13 augustus 1904.
- (9). E.O., 26 juli 1877 en 06 september 1877.
- (10). S.O., 25 juli 1880.
- (11). art. Dessau, Bernhard, in Algemene muziekencyclopedie, o.l.v. J. ROBIJNS, J. MOSTAERT en M. ZIJLSTRA, dl. 2, Haarlem, 1982, p. 356.
- (12). E.O., 03 juli 1881.